

Б. Ф. Коломійченко, завідувач відділу нормативно-правового забезпечення геологічних досліджень (Український державний геологорозвідувальний інститут), <https://orcid.org/0000-0002-6133-4720>,

Л. Г. Бесценна, інженер-програміст I категорії (Український державний геологорозвідувальний інститут), <https://orcid.org/0000-0003-4850-071X>,

Г. С. Кролевецька, науковий співробітник (Український державний геологорозвідувальний інститут), <https://orcid.org/0000-0002-5496-2323>

ПРОПОЗИЦІЇ З ПРОВЕДЕННЯ ІНДЕКСАЦІЇ ЗАЛИШКОВОЇ КОШТОРИСНОЇ ВАРТОСТІ ГЕОЛОГОРОЗВІДУВАЛЬНИХ РОБІТ, ЯКІ ВИКОНУЮТЬ ЗА ДОВГОСТРОКОВИМИ ПРОЕКТАМИ

У сучасних кризових умовах функціонування економіки України, коли відбувається інфляція і ціни збільшуються в рази, зростає мінімальна зарплата та інші соціальні норми, а також через постійне щорічне недофінансування ГРП першопочатково розрахована кошторисна документація за довгостроковими проектами не відображає реальних потреб фінансування цих проектів уже на другий рік їхнього виконання. Тому постає потреба розроблення методики динамічної (щорічної) індексації кошторисної вартості (КВ) зі зростанням цін і соціальних стандартів – порядку (схеми) перерахунку (індексації) КВ.

Оперативну індексацію залишку КВ довгострокових проектів на початок року запропоновано здійснювати з використанням нормативного методу розрахунків витрат за статтями кошторису за спеціально розробленою схемою.

Ключові слова: залишок кошторисної вартості, довгострокові проекти, нормативний метод, нормативи, кошторис, індексація, осучаснення.

Є різні підходи до питання осучаснення вартості робіт, наприклад у будівництві, які визначено в документах [6] і [4]. Відпрацьовано методики з розрахунків індексів визначення кошторисної вартості проектно-вишукувальних робіт і показники цієї вартості в розрахунку на один людино-день та індексів визначення кошторисної вартості згідно з відомчими збірниками цін на проектно-вишукувальні й конструкторські роботи, що діють на території України.

Індексація заробітної плати працівників передбачена такими нормативно-правовими документами [1–3, 5].

Для оперативного проведення індексації залишку кошторисної вартості довгострокових проектів на початок року додатково пропонується використання нормативного методу розрахунків витрат за статтями кошторису. Суть такого методу полягає в тому, що основним кошторисним нормативним показником пропонується **показник основної заробітної плати виконавців робіт (ОЗПВР)**, тоді під час розрахунку кошторисної вартості робіт об'єкта за окремо визначеними нормативами стає можливим розрахувати:

– від загального нормативу ОЗПВР – додаткову зарплату за нормативом до-

даткової зарплати ($H_{дз}$), який визначають Держгеонадра України або за штатним розкладом – самим підприємством;

– від суми основної та додаткової зарплати – оплата відпусток за нормативом суми відпускних ($H_{в}$), який визначає само підприємство за чинною методикою;

– від загальних витрат на оплату праці – витрати на соціальні заходи за законодавчо встановленим нормативом ЄСВ (22,0 %), матеріальні, амортизаційні та інші витрати за визначеними нормативами.

Нормативи МТР ($H_{м}$) амортизаційних відрахувань ($H_{ам}$) інших витрат ($H_{інш}$) визначаються самим підприємством за фактичними фінансово-економічними показниками за останні 1–2 роки перед індексацією і беруться в розмірах, які діють на час проведення індексації.

До розрахунку кошторису беруться законодавчо встановлені розміри добових для відряджень і ПДВ (20,0 % від кошторисної вартості).

Пропонують такі методичні підходи з проведення індексації кошторисної вартості (КВ) на геологорозвідувальні роботи (ГРР).

Порядок щорічної індексації залишкової кошторисної вартості ГРР

Пропонується така схема індексації:

1. Розробляється базова нормативна таблиця вихідних показників для проведення індексації КВ ГРР згідно зі звітними даними Держслужби статистики (табл. 1).

2. Фіксується рік початку і рік завершення робіт згідно з геологічним (технічним) завданням на об'єкт ГРР і рік перегляду КВ.

3. За табл. 1 визначається індекс інфляції за роки після останнього року перегляду до року перегляду КВ.

4. Перерахунок проводиться на залишок коштів за останнім чинним кошторисом на об'єкт ГРР на час перерахунку (рядок 14) за загальним індексом інфляції ($ZI_{інфл}$) або коефіцієнтом зростання мінімальної заробітної плати за період після останнього перерахунку (початку робіт).

При цьому решту витрат за статтями розраховують у зворотному порядку за відповідними нормативними коефіцієнтами (нормативами) за статтями витрат.

5. Під час перерахунку КВ форма кошторису містить статті, за якими передбачаються витрати. Індексацийний кошторис виконують за формою табл. 2.

У табл. 3 наведено кошторисно-фінансовий розрахунок проіндексованої залишкової вартості геологорозвідувальних робіт.

Приклад індексації залишкової кошторисної вартості на об'єкти ГРР, за якими виконують роботи станом на 1.01.2019 року

Операції з осучаснення (щорічної індексації) залишку КВ ГРР здійснюють у такій послідовності:

1. Фіксується рік початку і рік завершення робіт згідно з геологічним (технічним) завданням на об'єкт ГРР і дата індексації КВ.

2. Під час осучаснення залишку КВ визначається індекс зростання мінімальної зарплати з року початку робіт (останніх змін КВ, об'єднання з іншою темою) до початку року проведення осучаснення, який розраховується перемноженням річних індексів зростання мінімальної зарплати за ці роки або діленням мінімальної зарплати на плановий рік на мінімальну зарплату року, з якого починається осучаснення, а в подальшому зі щорічною індексацією залишку КВ застосовується індекс з минулого року з табл. 1.

3. Якщо об'єкт осучаснення (індексації) у період виконання робіт на ньому об'єднувався з іншим об'єктом або збільшувались обсяги фінансування, то період осучаснення (індексації) починається з року початку робіт за цими змінами. Наприклад, за рішенням НТР від 10.12.2013 року з 2014 року об'єкт об'єднувався з іншим або були збільшені обсяги фінансування, то осучаснення (індексація) згідно з табл. 1 здійснювалось за коефіцієнтом 2,789.

Таблиця 1. Базова нормативна таблиця вихідних показників соцстандартів для проведення індексації КВ ГРР

№ з/п	Роки	Законодавчо визначені показники і стандарти на 1.01.20__ року				
		мін. зарплата, грн		прожитк. мін., грн		загальний індекс інфляції за рік
		розмір, грн	зростання, рази	розмір, грн	зростання, рази	
2	1998	45		45		
3	1999	74	1,644	74	1,644	1,013
4	2000	90	1,216	287	3,878	1,776
5	2001	118	1,311	331	1,153	1,061
6	2002	140	1,186	365	1,103	0,994
7	2003	185	1,321	365	1,000	1,082
8	2004	205	1,108	387	1,060	1,097
9	2005	262	1,278	453	1,170	1,129
10	2006	350	1,336	483	1,066	1,106
11	2007	400	1,143	525	1,087	1,176
12	2008	515	1,287	663	1,263	1,223
13	2009	605	1,175	669	1,009	1,123
14	2010	869	1,436	869	1,299	1,091
15	2011	941	1,083	941	1,083	1,046
16	2012	1073	1,140	1073	1,140	0,998
17	2013	1147	1,069	1147	1,069	1,005
18	2014	1218	1,062	1218	1,062	1,249
19	2015	1218	1,000	1218	1,000	1,433
20	2016	1378	1,131	1378	1,131	1,124
21	2017	3200	2,322	1600	1,161	1,137
22	2018	3723	1,163	1700	1,062	1,098
23	2019	4173	1,121	1921	1,130	1,074

Таблиця 2. Індксаційний кошторис

№ з/п	Найменування статей витрат	Усього витрат за останнім залишковим кошторисом на 1.01 20__р.	Коефіцієнт індексації	Усього витрат за перерахунком, грн
1	Витрати на оплату праці	+	X	+
2	Відрахування на соціальні заходи – 22,0 % від п. 1	+	X	+
3	Усього	+	X	+
4	Матеріали – за H_m	+	X	+
5	Інші витрати – за $H_{інш}$	X	X	X
6	Амортизація – за $H_{ам}$	+	X	+
7	Усього основних витрат (сума п. п. 3–6)	+	X	+
8	Накладні витрати – _____ % від п. 7	+	X	+
9	Разом основні та накладні витрати (сума п. 7+8)	+	X	+
10	Прибуток – _____ % від п. 9	+	X	+
11	Усього (сума п. п. 9+10)	+	X	+
12	Відрядження (розрахунок)	X	X	+
13	Експертиза ПКД (за договором)	X	X	+
14	Кошторисна вартість (сума п. п. 11+12+13)	+	$ZI_{інфл}$	+
15	ПДВ – 20,0 % (0,00) від п. 14	+	X	+
16	Сума індексації	X	X	+

4. Нижче наведено зведену таблицю результатів осучаснення (індексації) залишкової кошторисної вартості за об'єктами ГРР пооб'єктного плану на 2018 рік,

які перебувають у роботі, за коефіцієнтом зростання мінімальної заробітної плати (табл. 4).

Таблиця 3. Кошторисно-фінансовий розрахунок проіндексованої залишкової вартості геологорозвідувальних робіт станом на 1.01.20__ року

Договір:

Назва роботи:

Замовник: Держгеонадра України

Виконавець:

Термін початку робіт:

Термін завершення робіт:

№ з/п	Найменування статей витрат	Нормативний показник	Усього витрат, грн
1	<i>Загальні витрати на оплату праці</i>	<i>Розрахунок</i>	
2	Відрахування на соц. заходи (ЄСВ)	22,0 % від п. 1	
3	<i>Разом</i>	Сума п. п. 1+2	
4	Матеріали	Розрахунок або ____ % від п. 1	
5	Амортизація	Розрахунок або ____ % від п. 1	
6	Інші прямі витрати	Розрахунок	
7	<i>Усього основних витрат</i>	Сума п. п. 3–6	
8	Накладні витрати	____ % від п. 7	
9	<i>Разом основні та накладні витрати</i>	Сума п. п. 7+8	
10	Прибуток	____ % від п. 9	
11	<i>Усього</i>	Сума п. п. 9+10	
12	Відрядження (розрахунок)	За розрахунком	
13	Експертиза ПКД (за договором)	За договором	
14	Спецустаткування	З дозволу Замовника	
15	<i>Кошторисна вартість</i>	Сума п. п. 11–12	
16	ПДВ	____ % від п. 13	
17	Залишкова кошторисна вартість	Сума п. п. 13–14	

Таблиця 4. Зведена таблиця результатів осучаснення (індексації) залишкової кошторисної вартості за об'єктами ГРР пооб'єктного плану ДГП на 2018 рік

№ проєктного об'єкта	Стан об'єкта у 2018 році	Залишкова КВ станом на 1.01.2018, тис. грн	Загальний індекс зростання мін. зарплати	Осучаснений (проіндексований) залишок КВ, тис. грн	Сума осучаснення (індексації), тис. грн	Рік початку осучаснення (індексації)
1	2	3	4	5	6	7
1	у роботі	945,9	3723/605=6,15	5817,3	4871,4	2009
2	у роботі	79,2	–	79,2	0,0	2005
3	у роботі	484,4	3723/941=3,95	1913,4	1429,0	2011
4	у роботі	150,4	3723/605=6,15	925,0	774,6	2009
5	у роботі	9,6	–	9,6	0,0	2017
6	у роботі	673,9	3723/869=4,28	2884,3	2210,4	2010
7	у роботі	271,8	–	271,8	0,0	2017
<i>Усього</i>		<i>2615,2</i>	<i>4,55</i>	<i>11900,6</i>	<i>9285,4</i>	

Примітки.

У колонці 7 указано рік індексації (збільшення) обсягів фінансування – з цієї дати починається осучаснення фінансових показників залишку кошторисної вартості робіт об'єкта.

Курсивом жирним шрифтом у стовпчику 2 виділено об'єкти, залишок КВ за якими не осучаснюється через їхнє закінчення в плановому році або невизначеність щодо доцільності продовження робіт.

Результати індексації

Сума осучаснення (індексації) за 7 об'єктами ГРР, за якими проводять роботи у 2018 році, становила 9285,4 тис. грн.

Збільшення обсягів фінансування дорівнює 355,0 % – $(9285,4/2615,2) \cdot 100$ % або в 4,55 раза $(11900,6/2615,2)$.

Висновки

Для виконання положень законодавчих і нормативних актів з питань індексації заробітних плат виконавців робіт і загалом кошторисної вартості виконуваних робіт за довгостроковими проєктами потрібне відпрацювання галузевої методики (порядку, схеми) індексації геологорозвідувальних робіт.

Використання методики і проведення відповідно до неї щорічної індексації залишку кошторисної вартості ГРР за довгостроковими проєктами дасть змогу враховувати реальний стан фінансового забезпечення проєкту на початок кожного року проведення робіт.

Пропозиції, які ми виклали, можна використовувати під час розроблення згаданої методики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про індексацію грошових доходів населення” від 03.07.1991 № 1282-ХІІ.

2. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Держкомстату України від 13 січня 2004 р. № 5, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 27 січня 2004 р. за № 114/8713.

3. Лист Мінсоцполітики України від 04.01.2018 р. № 1/0/66-18 щодо індексації зарплати у випадку підвищення тарифних ставок (окладів).

4. Наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 1 липня 2008 року № 297 “Про індекси визначення кошторисної вартості проектно-вишукувальних робіт та показники цієї вартості в розрахунку на один людино-день”

5. Порядок проведення індексації грошових доходів населення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2003 року № 1078.

6. Правила визначення вартості проектно-вишукувальних робіт для будівництва, що здійснюється на території України ДБН Д.1.1-7-2000, затверджені наказом Держбуду України від 14 грудня 2000 р. № 285 і введено в дію з 1 січня 2001 року.

REFERENCES

1. Law of Ukraine “On indexation of monetary income of the population” dated 03.07.1991 No 1282-XII.

2. Instruction on statistics of wages, approved by order of the state statistics Committee of Ukraine dated January 13, 2004 No 5, registered in the Ministry of justice of Ukraine on January 27, 2004 No 114/8713.

3. The Letter of the Ministry of social Policy of Ukraine from 04.01.2018 No 1/0/66-18 concerning indexation of wages in case of increase of tariff rates (salaries).

4. The order of the Ministry of regional development and construction of Ukraine of July 1, 2008 No 297 “About indexes of determination of estimated cost of design and survey works and indicators of this cost per one person-day”

5. The order of indexation of monetary incomes of the population approved by the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 17, 2003 No 1078.

6. Rules for determining the cost of design and survey works for construction, carried out on the territory of Ukraine DBN D. 1.1-7-2000, approved by order of Derzhbud of Ukraine of December 14, 2000 No 285 and entered into force on January 1, 2001.

Рукопис отримано 6.02.2019.

Б. Ф. Коломийченко, Украинский государственный геологоразведочный институт, <https://orcid.org/0000-0002-6133-4720>,

Л. Г. Бесценная, Украинский государственный геологоразведочный институт, <https://orcid.org/0000-0003-4850-071X>,

А. С. Кролевецкая, Украинский государственный геологоразведочный институт, <https://orcid.org/0000-0002-5496-2323>

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО ПРОВЕДЕНИЮ ИНДЕКСАЦИИ ОСТАТОЧНОЙ СМЕТНОЙ СТОИМОСТИ ГЕОЛОГОРАЗВЕДОЧНЫХ РАБОТ, ВЫПОЛНЯЕМЫХ ПО ДОЛГОСРОЧНЫМ ПРОЕКТАМ

В современных кризисных условиях функционирования экономики Украины, когда имеет место инфляция и цены растут в разы, увеличивается минимальная зарплата и другие социальные нормы, а также из-за постоянного недофинансирования ГРР ежегодно, изначально рассчитанная сметная документация по долгосрочным проектам не отражает реальных потребностей финансирования этих проектов уже на второй год их выполнения. Поэтому возникает необходимость разработки методики динамической (ежегодной) индексации сметной стоимости по мере роста цен и социальных стандартов – порядка (схемы) пересчета (индексации) КВ.

Оперативную индексацию остатка сметной стоимости долгосрочных проектов на начало года предложено осуществлять с использованием нормативного метода расчетов расходов по статьям сметы по специально разработанной схеме.

Ключевые слова: остаток сметной стоимости, долгосрочные проекты, нормативный метод, нормативы, смета, индексация, осовременивание.

B. F. Kolomiychenko, *Ukrainian State Geological Research Institute, Kyiv, Ukraine,*

<https://orcid.org/0000-0002-6133-4720>,

L. G. Bestsenna, *Ukrainian State Geological Research Institute, Kyiv, Ukraine,*

<https://orcid.org/0000-0003-4850-071X>,

H. S. Krolevetska, *Ukrainian State Geological Research Institute, Kyiv, Ukraine,*

<https://orcid.org/0000-0002-5496-2323>

PROPOSALS FOR THE INDICATION OF THE RESIDUAL ESTIMATED COST OF GEOLOGICAL EXPLORATION WORKS PERFORMED BY LONG-TERM PROJECTS

In the current crisis conditions of functioning the economy of Ukraine, when there is inflation and prices are rising at times, increases the minimum wage and other social norms, as well as due to the constant underfunding of exploration annually, initially calculated estimates for long-term projects does not reflect the real needs of financing these projects for the second year of their implementation. Therefore, there is a need to develop a method of dynamic (annual) indexation of the estimated cost as prices rise and social standards – the order (scheme) of conversion (indexation) of KV.

Operational indexation of the balance of the estimated cost of long-term projects at the beginning of the year is proposed to be carried out using the normative method of calculation of costs under the budget items according to a specially developed scheme.

Keywords: *the balance of the estimated cost, long-term projects, regulatory method, standards, estimates, indexing, modernization.*